

VETENSKAP & ALLMÄNHET
Public & Science Sweden

UNDERSÖKNING AV RIKSDAGSPARTIERNAS VALMANIFEST 2026

RAPPORT 2026:4

BAKGRUND

Ännu en mandatperiod når sitt slut, och än en gång har relationen mellan forskning och politiskt beslutsfattande varit i fokus, både i samhällsdebatten och inom akademien. Vare sig det har handlat om energiförsörjningen, försvarspolitiken eller gängkriminaliteten har politiker förväntats förankra sina beslut i forskning och beprövad erfarenhet. Händelser i omvärlden har också gjort att forskningens frihet fått större utrymme i samhällsdebatten. Men hur stort utrymme får frågor som

rör forskning i riksdagspartiernas kommunikation om sin politik?

Inför varje val samlar de politiska partierna sina viktigaste valfrågor i valmanifest.¹ Inför valen 2010, 2018 och 2022 har Vetenskap & Allmänhet analyserat riksdagspartiernas valmanifest med utgångspunkt i hur forskningsrelaterade ord användes i texterna. Undersökningen som presenteras här utgår från 2026 års valmanifest med avstamp i tidigare års rapporter. Detta möjliggör även jämförelser mellan valåren.

GENOMFÖRANDE

Samtliga åtta riksdagspartier har publicerat valmanifest inför valet 2026. Vi har sökt igenom och analyserat innehållet i dessa utifrån användningen av orden *forskning, forskare, vetenskap, teknik, innovation, kunskap, samverkan, bildning, humaniora,*

högskola, universitet, evidens och fakta. Då manifesten varierar mycket i omfång (mellan 8 och 87 sidor), har andelen forskningsrelaterade ord i förhållande till det totala antalet ord i texterna räknats ut.² Vidare har de sammanhang som orden *forsk-*

1 År 2026 har tre riksdagspartier valt att frånga termen valmanifest. Vänsterpartiet och Sverigedemokraterna kallar istället sina publikationer för Valplattform och Socialdemokraterna för Valprogram. I denna rapport används termen valmanifest som ett samlingsnamn för samtliga dessa benämningar.
2 Omslagssidor och innehållsförteckningar har inte inkluderats i undersökningen.

ning/forskare och *vetenskap* nämns i klassificerats, baserat på huruvida de nämner vikten av att satsa på eller stärka forskning, respektive om de handlar om att dra lärdom av eller grunda beslut på forsk-

ning. Slutligen har vi undersökt om det är specifika forskningsområden eller forskning i allmänhet som omnämns och gjort jämförelser med tidigare undersökningar från 2010, 2018 och 2022.

RESULTAT OCH DISKUSSION

En sammanställning över hur de eftersökta orden förekommer i respektive valmanifest finns i Tabell 1. Ord i rubriker och grafiska citat har inte räknats med om de utgör en upprepning av innehållet i till-

hörande stycke. Hur stor andel av manifesten som utgörs av utvalda begrepp framgår av Tabell 2.

Centerpartiet och Liberalerna har flest omnämnanden av *forskning/forskare* och *vetenskap* totalt

TABELL 1: Sammanställning över totala antalet sidor och ord samt antalet gånger forskningsrelaterade ord förekommer i respektive partis valmanifest: Vänsterpartiet (V), Socialdemokraterna (S), Miljöpartiet (MP), Centerpartiet (C), Liberalerna (L), Kristdemokraterna (KD), Moderaterna (M), Sverigedemokraterna (SD).

	V	S	MP	C	L	KD	M	SD	Total
Antal sidor (totalt)	9	34	8	87	45	9	45	10	247
Antal ord (totalt)	1 912	6 966	3 114	26 388	9 336	4 577	15 865	3 052	71,210
Forskning/forskare	0	4	1	13	10	1	8	0	37
Vetenskap	0	0	0	0	3	0	0	0	3
Fakta	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Evidens	0	0	0	0	0	0	1	0	1
Innovation	0	4	0	14	2	2	6	0	28
Samverkan*	0	0	0	1	0	0	0	0	1
Teknik	0	9	0	17	7	0	11	0	44
Kunskap	0	8	0	24	16	4	14	3	69
Bildning*	1	3	0	2	9	0	1	0	16
Humaniora	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Högskol-*	0	3	1	0	1	0	1	0	6
Universitet	0	2	0	1	3	0	0	0	6

* Ordet **samverkan** har endast inkluderats när det rör forskning. **Bildning** inkluderar även ordet folkbildning, men inte orden utbildning, fortbildning, familjebildning eller ombildning. **Högskol-** inkluderar högskola, högskolor, högskole-, men inte yrkeshögskola eller folkhögskola.

TABELL 2: Andel av totala antalet ord i manifesten som utgörs av utvalda forskningsrelaterade ord hos respektive parti: Vänsterpartiet (V), Socialdemokraterna (S), Miljöpartiet (MP), Centerpartiet (C), Liberalerna (L), Kristdemokraterna (KD), Moderaterna (M), Sverigedemokraterna (SD).

	V	S	MP	C	L	KD	M	SD
Forskning/forskare + vetenskap	0,000 %	0,057 %	0,032 %	0,049 %	0,139 %	0,022 %	0,050 %	0,000 %
Innovation	0,000 %	0,057 %	0,000 %	0,053 %	0,021 %	0,044 %	0,038 %	0,000 %
Samverkan	0,000 %	0,000 %	0,000 %	0,004 %	0,000 %	0,000 %	0,000 %	0,000 %
Fakta	0,000 %	0,000 %	0,000 %	0,000 %	0,000 %	0,000 %	0,000 %	0,000 %
Evidens	0,000 %	0,000 %	0,000 %	0,000 %	0,000 %	0,000 %	0,006 %	0,000 %

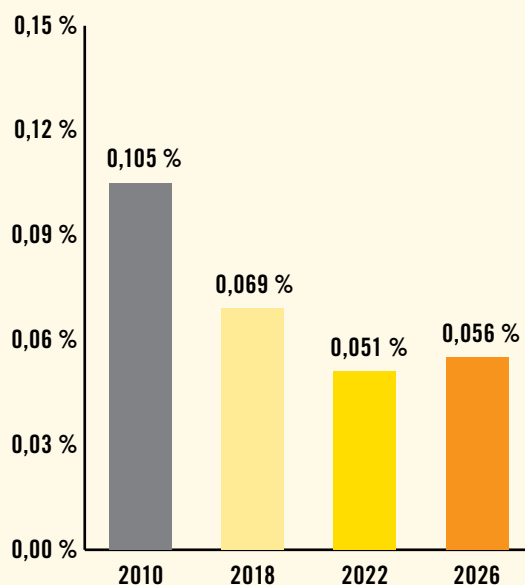
FIGUR 1: Andel ord, jämförelse

Procent av totala antalet ord som utgörs av orden forskning, forskare och vetenskap i partiets valmanifest 2010, 2018, 2022 och 2026.

Dataserien för 2010 består av manifest från Rödgröna, V, MP, C, L, KD, SD och Alliansen och utgörs av 55 284 ord.

Dataserien för 2018 består av manifest från V, S, MP, C, L, KD, M och SD och utgörs av 57 916 ord. Dataserien för 2022 består av manifest från V, S, MP, C, L, KD, M och SD och utgörs av 66 739 ord.

Dataserien från för 2026 består av manifest från V, S, MP, C, L, KD, M och SD och består av 71 210 ord.

sett, med 13 omnämningen vardera. Andelsmässigt förekommer orden mest i Liberalernas manifest (0,139%), vilket är mer än dubbelt så mycket som något annat partis valmanifest. Vänsterpartiet och Sverigedemokraterna nämner inte forskning/forskare eller vetenskap alls i sina valmanifest.

I Figur 1 visas hur stor relativ plats orden *forskning*, *forskare* och *vetenskap* har i de valmanifest som publicerats 2010, 2018, 2022 och 2026. Omnämningarna

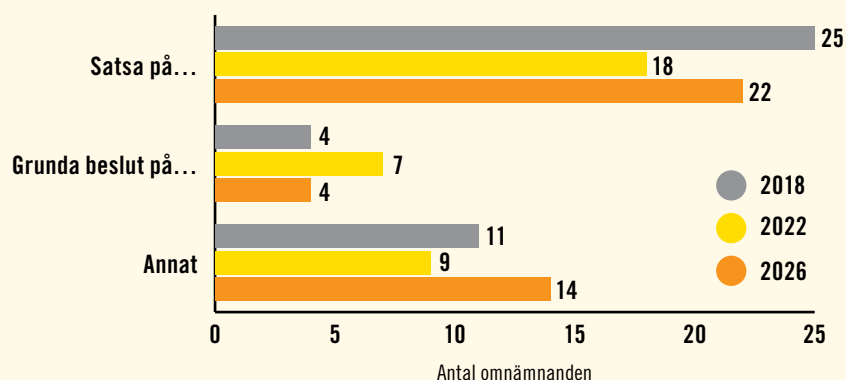
av dessa begrepp minskade mellan 2010 och 2022. I år är de på ungefär samma nivå som inför förra valet. Denna minskning över tid kan möjligen ses som en spegling av senaste decenniets samhällsdebatt om relativisering av begrepp som fakta och sanning.

Kunskap är det begrepp som förekommer oftast i valmanifesten med 69 omnämningen totalt.

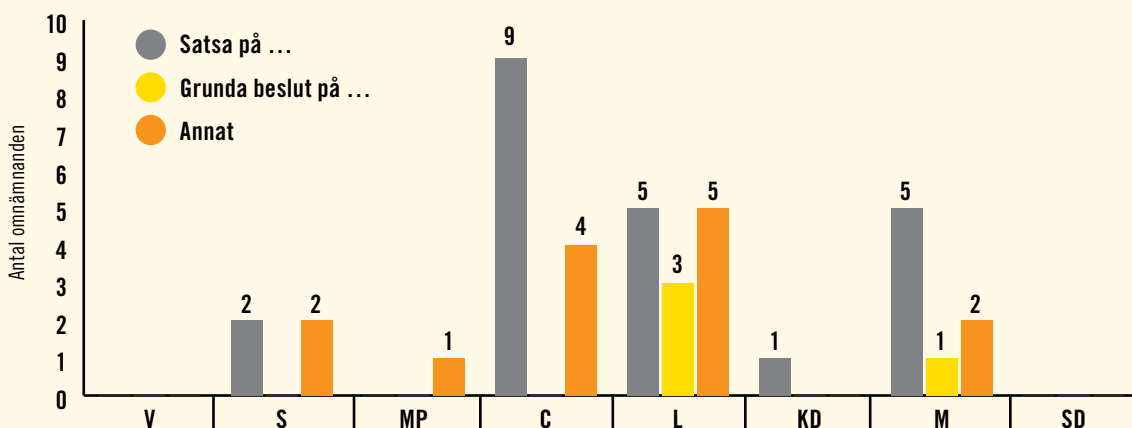
Forskning och vetenskap omnämns oftast i sammanhang där partierna hänvisar till vikten av att

FIGUR 2: Hur omnämns forskning/vetenskap?

Sammanhang där orden **forskning, forskare** och **vetenskap** nämns i partiernas valmanifest. Totala antalet omnämmanden av orden år 2026 är 40.

FIGUR 3: I vilka sammanhang nämner partierna forskning/vetenskap?

Sammanhang som orden **forskning, forskare** och **vetenskap** nämns, fördelat på sakfråga/område, i partiernas valmanifest. Totala antalet omnämmanden av orden är 40.

satsa på eller stärka forskningen, snarare än att lära av eller grunda beslut på densamma (Figur 2). Viljan att satsa på forskning nämns totalt 22 gånger, och vikten av att grunda beslut på forskning nämns fyra gånger. Denna skillnad är större än inför valet 2022, men något mindre än 2018. Kategorin "Annat" innefattar andra innebörder, till exempel att något forskningsområde är eftersatt.

Hur respektive parti förhåller sig till att satsa på eller grunda beslut på vetenskap visas i Figur 3.

Bland de forskningsområden som omnämns är de vanligast förekommande artificiell intelligens,

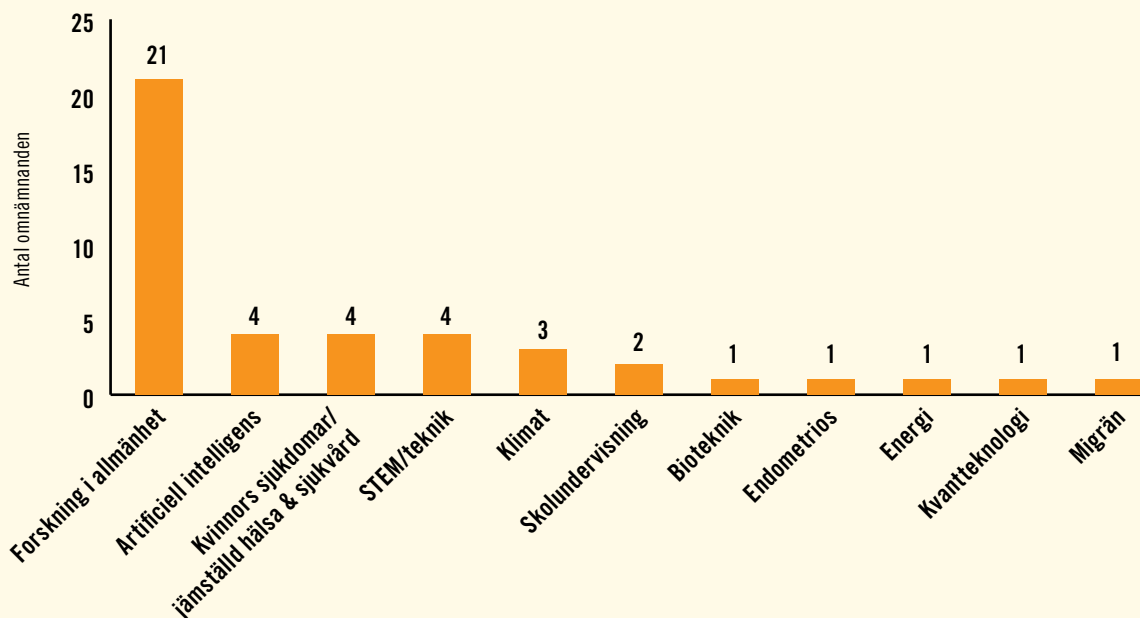
kvinnors sjukdomar/jämställd hälsa och STEM/teknik (4 omnämmanden vardera), följt av klimat (3 omnämmanden) och skolundervisning (2 omnämmanden) (Figur 4).

När partierna skriver om forskning utan att nämna något särskilt forskningsområde har det klassificerats som "Forskning i allmänhet". Denna kategori har i sin tur delats in utifrån de teman som berörs, vilka utgörs av olika sakfrågor och politiska fokusområden (Tabell 3). I viss mån kan sammanhangen som forskning i allmänhet omnämns därför ses spegla partiernas ideologiska grunder.

TABELL 3: Forskning i allmänhet nedbrutet. Teman som orden forskning, forskare och vetenskap berör när de inte omnämns ihop med ett specifikt forskningsområde, fördelat på partiernas valmanifest. Ett omnämnande av forskning, forskare eller vetenskap kan omfatta flera teman. Summan av temana kan därmed vara högre än antalet gånger som begreppen forskning, forskare och vetenskap nämns i valmanifestet.

	V	S	MP	C	L	KD	M	SD
Få landet att växa	-	1	-	1	-	-	-	-
Värna fri forskning	-	1	1	-	-	-	-	-
Forskning i hela landet	-	1	-	-	-	-	-	-
Innovation	-	-	-	3	-	-	-	-
Global handel	-	-	-	1	-	-	-	-
Nya/fler jobb	-	-	-	3	-	-	-	-
Satsa på digital infrastruktur för att stärka forskning och svenska företags utveckling	-	-	-	1	-	-	-	-
Stärka frihandeln	-	-	-	-	1	-	-	-
Locka investeringar	-	-	-	-	1	-	-	-
Minska beroende av varor och tjänster från auktoritärt styrda stater	-	-	-	-	2	-	-	-
Lösa dagens stora problem	-	-	-	-	2	-	-	-
Förståelse av världen	-	-	-	-	1	-	-	-
Sveriges välstånd	-	-	-	-	1	-	-	-
Locka världens främsta talanger	-	-	-	-	1	-	-	-
Balans mellan grundforskning och tillämpad forskning	-	-	-	-	2	-	-	-
Leda teknikrevolutionen	-	-	-	-	1	-	-	-
Forskningsinfrastruktur där Sverige ligger i framkant	-	-	-	-	1	-	-	-
Mer kompetens genom arbetskraftsinvandring	-	-	-	-	1	-	-	-
Mer resurser till framgångsrika forskare	-	-	-	-	1	-	-	-
Locka utländska forskare till Sverige	-	-	-	-	-	1	-	-
Lägre bolagsskatt för de som bedriver forskningsverksamhet i Sverige	-	-	-	-	-	-	1	-
Minska administrativa bördan på lärosäten till förmån för mer forskningstid	-	-	-	-	-	-	1	-

FIGUR 4: Vilka forskningsområden omnämns? Sammanhang som orden forskning, forskare och vetenskap nämns, fördelat på forskningsområde, i partiernas valmanifest. Totala antalet omnämmanden av orden är 40. Ett omnämmande av forskning, forskare eller vetenskap kan omfatta flera forskningsområden. Summan av antalen omnämmanden av forskningsområden är därmed högre än antalet gånger som begreppen forskning, forskare och vetenskap nämns i valmanifestet.

AVSLUTANDE KOMMENTARER

I likhet med tidigare år ges inte forskning och vetenskap någon framträdande plats i partiernas valretorik. Dessutom har andelen omnämmanden av orden forskning, forskare och vetenskap nästan halverats sedan 2010, även om andelen i år ligger på i stort sett samma nivå som inför förra valet. Minskningen vi sett i mätningarna från och med 2018 kan möjligen förstås mot bakgrund av hur begrepp som sanning och fakta har politiserats och ifrågasatts under det senaste årtiondet.

Att forskning, vetenskap och evidens har en undanskymd plats i den politiska retoriken kan lik-

väl tyckas förvånande eftersom det finns ett fortsatt starkt stöd bland väljarna för att politiska beslut ska baseras på forskning. Forskare som yrkesgrupp åtnjuter dessutom betydligt större förtroende än politiker bland befolkningen.³

Betyder det att politiker inte bryr sig särskilt mycket om forskning? Det vet vi inte. Kanske är det bara så att forskningsbaserad kunskap inte prioriteras i retoriken. Men sett till den avgörande roll som rätt kunskapsunderlag spelar för viktiga samhällsbeslut pekar resultaten på vikten av närmare relationer och ökad kunskapsöverföring mellan forskare och politiker.

3 Vetenskap & Allmänhet. *Vetenskapsbarometern 2025/2026*. Rapport 2025:4. 2025. <https://vetenskapallmanhet.se/resurs/rapport-vetenskapsbarometern-2025-26/>.